

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น
ในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ*
The Political Participation of the people in the Local Administration
in Chaturat District Chaiyaphum Province

พระชัชชัย สมณฑาสาทิโก (มงคลเมือง), ชาญชัย ฮวดศรี, สุรพล พรหมกุล¹ และภาสกร ดอกจันทร์²

Phra Chatcai Smmngtpasatigo (Mongkhonmeang), Chanchai Huadsri,

Suraphon Promgun and Pasakorn Dokchan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี²

Mahachulalongkomrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

Thepsatri Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: phrassiphngsc5@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ 2) ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ 3) ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 390 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน โดยการคำนวณด้วยการใช้สูตรทาโร่ ยามาเน่ ระดับความเชื่อมั่น 95% และการใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสอบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ทั้ง 5 ด้านพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

*ได้รับบทความ: 18 มิถุนายน 2564; แก้ไขบทความ: 23 ธันวาคม 2564; ตอรับตีพิมพ์: 26 ธันวาคม 2564

Received: June 18, 2021; Revised: December 23, 2021; Accepted: December 26, 2021

เมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ จัตูรัส จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกันการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอจัตูรัส จังหวัดชัยภูมิ พบว่าควรมีการตรวจสอบติดตาม รับทราบข้อมูลผลงานของผู้นำท้องถิ่น รับฟังนโยบายการพัฒนาแก้ปัญหาของชุมชนและมีความรักพอใจในสิ่งที่ทำ มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน มีความเอาใจใส่ในสิ่งที่ทำ และใช้ปัญญาไตร่ตรอง ตรวจสอบ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง; การปกครองส่วนท้องถิ่น; ผู้นำท้องถิ่น

Abstract

This research aimed to 1) study the level of political participation of people in local administration in Chaturat District, Chaiyaphum Province; 2) compare the political participation of the people in local administration in Chaturat District, Chaiyaphum Province; 3) study ways to promote political participation of people in local administration in Chaturat District, Chaiyaphum Province. This study was carried out by means of the mixed method research. The sample consisted of 390 participants and 10 key informants. The research instruments were questionnaires and interviews. The statistics used for data analysis.

The research results were as follows:

1. The level of opinions on political participation of the people in local administration in Chaturat District, Chaiyaphum Province, in all 5 aspects overall was at the highest level.

2. Comparison of the political participation of the people in local administration revealed that people of different sexes had no different participation in politics. People with different age, education and monthly income had political participation differently with statistical significance level of 0.05.

3. The ways for promoting political participation of the people in local administration in Chaturat District, Chaiyaphum Province are that the performance of

local leaders should be examined. The local leaders should listen to the policy for community problem solving and development. They should love what they do and be diligent in work and attentive in what they do and use their wisdom to examine.

Keywords: Political Participation; Local Government; Local Leaders

1. บทนำ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง ถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยให้ไปสู่แก่นแท้ของระบอบการเมืองการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยได้มากขึ้นและง่ายขึ้น เพิ่มอำนาจให้กับประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงไปในระดับท้องถิ่น โดยให้ประชาชนในพื้นที่ดูแล และตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้บริหารส่วนท้องถิ่นได้อีกด้วย การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้จำนวนและความหนาแน่นของประชากรและพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 250 กล่าวว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐหรือผู้นำรัฐบาล รวมทั้งกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความประสงค์ของประชาชน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเครื่องชี้วัดพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเองน้อยมาก การมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น แต่เมื่อเลือกตั้งเสร็จสิ้น ประชาชนจะไม่มีส่วนร่วมอย่างอื่นเลย ในกรณีที่ประชาชนสนใจจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ก็พบว่า ไม่มีช่องทางที่เปิดให้ประชาชนทำอะไรได้มากนักทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดพลังขาดความร่วมมือ และขาดความสนใจจากประชาชนส่งผลให้การปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นการปกครองของคนในท้องถิ่นเองประสบความล้มเหลว

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น โดยจะทำการศึกษาในพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในเขตอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

เพราะประชาชนอำเภอจตุรัส มีความมุ่งมั่นในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น สังกัดได้จากการจัดกิจกรรมทางการเมืองแต่ละครั้ง มีผู้สนใจร่วมกิจกรรมอย่างมากมาย ถือเป็นบริบททางการเมืองท้องถิ่นของอำเภอจตุรัส

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาในเขตอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ภาคเอกชน เข้ามาตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลจตุรัส ซึ่งก่อให้เกิดการกระตุ้น ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ด้วยความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 58,468 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากวิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (1967) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 390 คน และผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 คน โดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดเทศบาลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูล

ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นใน อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ มีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบายด้านติดตามข่าวสาร ด้านแสดงความคิดเห็น ด้านการจัดทำประชาคม ด้านการตรวจสอบ ซึ่งได้มาจากการเก็บข้อมูล ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนด้วยการมีหลักสูตรอิทธิบาท 4 ในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ เป็นแบบปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สำหรับอธิบายลักษณะสำคัญทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาสถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติอนุมาน สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ตามลำดับความสำคัญ

4. สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ แสดงความถี่ และร้อยละจำแนกตามข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 390 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 70.40 เป็นเพศหญิง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 29.60 ส่วนใหญ่มีอายุ 25-35 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็น ร้อยละ 31.53 ระดับการศึกษา อยู่ในระดับสูงสุดคือระดับปริญญาตรี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 อาชีพที่ทำมากที่สุดคืออาชีพเกษตรกร จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.85 และรายได้ต่อเดือน มากที่สุดคือ 10,000-15,000 บาท จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 46.92 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์

2.1 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการจัดทำประชาคม ($\bar{x} = 4.78$) รองลงมาคือ ด้านการกำหนดนโยบาย ($\bar{x} = 4.69$) ด้านการตรวจสอบ ($\bar{x} = 4.67$) ด้านการติดตามข่าวสาร ($\bar{x} = 4.66$) ด้านการแสดงความคิดเห็น ($\bar{x} = 4.61$) ตามลำดับ

2.2 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ t-test แบบ 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ในภาพรวมประชาชน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ไม่แตกต่างกันและผลการทดสอบในด้านต่างๆ ขององค์ประกอบย่อยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า 1) ประชาชนทั้งชายและหญิง มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ 2) ประชาชนที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นโดยรวม แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิโดยรวม แตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 4) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวม แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 5) ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. นำเสนอแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ พบว่า 1) ด้านการกำหนดนโยบายมีการเข้าร่วมกำหนดนโยบาย เสนอร่างนโยบายและขอแก้ไข ตรวจสอบการติดตาม มีการลงประชามติระดับท้องถิ่น 2) ด้านการติดตามข่าวสารมีการติดตามข่าวสาร และช่วยในการประชาสัมพันธ์ 3) ด้านการแสดงความคิดเห็นมีการเสนอความคิดเห็นและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 4) ด้านการจัดทำประชาคมมีความเห็นด้วยว่า การจัดประชุมประชาชนในท้องถิ่นทำประชาคม เพื่อรับฟังความคิดเห็นในเรื่องที่เห็นสมควรมาใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการแก้ไขปัญหา 5) ด้านการตรวจสอบ มีการตรวจสอบการดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณว่าถูกต้อง โปร่งใส และเกิดประโยชน์หรือไม่

4. ผลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ตามหลักธรรม อธิปไตย 4 1) ด้านฉันทะ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความรักและความพอใจในสิ่งที่ทำด้วยความเต็มใจ (ฉันทะ) ไม่เป็นอุปสรรคกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมประสิทธิภาพการการมีส่วนร่วมมีการปฏิบัติด้วยความสมัครใจและมุ่งหวังผลสำเร็จของงาน

เหนือสิ่งอื่นใด มีความสุข สนุก และจริงจังกับงานที่ปฏิบัติอยู่เสมอแม้งานจะมีปัญหา และสมัครใจที่จะปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถแม้งานนั้นจะเหนือความสามารถ 2) ด้านวิริยะ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ มีความขยันหมั่นเพียรและความอุตสาหะในการทำงาน (วิริยะ) ไม่เป็นอุปสรรคกับการปกครองส่วนท้องถิ่น มีการปฏิบัติงานได้สม่ำเสมอจนกว่างานจะสำเร็จโดยไม่คำนึงถึงความเหนื่อยยาก ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้ต่อเนื่องยาวนานไม่เบื่อหน่าย และทุ่มเทเวลาและความสามารถในการปฏิบัติงานแม้เป็นงานที่ไม่ถนัด 3) ด้านจิตตะ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ มีความเอาใจจดจ่อ ความเอาใจใส่ในสิ่งที่ทำ (จิตตะ) ไม่เป็นอุปสรรคกับการปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งจิตใจแน่วแน่มั่นคงในงานหรือภารกิจ ไม่คิดเรื่องอื่นจนกว่างานจะสำเร็จ รับรู้และรับผิดชอบในงานอย่างเต็มที่ แม้งานจะมีอุปสรรค และใส่ใจใฝ่รู้ ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานอยู่เป็นนิตย์ ทั้งในและนอกเวลางาน และ 4) ด้านวิมังสา ผู้ให้สัมภาษณ์ ใช้ปัญญาพิจารณา ไตร่ตรองตรวจสอบในสิ่งใดๆ (วิมังสา) ไม่เป็นอุปสรรคกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ตรวจสอบ/ทดสอบคุณภาพและประสิทธิภาพของผลงานที่ได้รับและไตร่ตรองและตรวจสอบข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ทั้ง 5 ด้านพบว่า โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะการที่ประชาชนหรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกันที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจ และสังคม การเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจมติชน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชนเป็นกระบวนการที่รวบรวมเอาความห่วงกังวล ความต้องการและค่านิยมต่างๆ ของสาธารณชนไว้อยู่ในกระบวนการตัดสินใจของรัฐและเอกชน เป็นการสื่อสารสองทาง และเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่าและที่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน สอดคล้องกับปีทมา สุขกำปัง (2558) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม

และประเมินผลตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมนั้น ชัดแย้งกับงานวิจัยของคงฤทธิ กุลวงษ์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากคือ ด้านข้อมูลข่าวสาร กล่าวคือ ประชาชนมีความสนใจในข้อมูลข่าวสารทางการเมืองน้อย ด้านแสดงความคิดเห็น

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยตามสมมติฐาน ดังนี้

2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากเพศสามารถที่จะแสดงออกในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เสมอทั้งเพศชายและเพศหญิง ขึ้นอยู่กับความสนใจทางการเมืองของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2562) ที่ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมต่างๆ ตามความสมัครใจของสมาชิกในสังคมการเมืองที่จะกระทำ โดยมีจุดมุ่งหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมต้องการมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหรือการทำงานของรัฐบาล ไม่ว่าจะในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ รวมถึงกิจกรรมง่ายๆ เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การถกเถียงปัญหาการเมืองหรือการสมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบุศรา โพธิสุข (2559, หน้า 151-164) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เพศของประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากช่วงอายุของแต่ละบุคคลบ่งบอกถึงความเป็นผู้ใหญ่ ความเป็นผู้ที่มีความตระหนักรู้ มีความนึกคิดรอบครอบ มีความรับผิดชอบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน อายุจึงเป็นตัวชี้วัดถึงการตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นเข้าไปเป็นผู้แทนในการบริหารท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดของสิทธิพันธ์ พุทธหุน (2541) กล่าวว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมของประชาชนที่มุ่งจะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาลในระดับต่างๆ ซึ่งรูปแบบการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองในแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกันไปสอดคล้องกับงานวิจัยของคันธรส แสนวงศ์ (2539) ได้ศึกษาเรื่องความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ปัจจัยด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และขัดแย้งกับงานวิจัยของบุศรา โพธิสุข (2559, หน้า 151-164) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

2.3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาน้อยอาจจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมเพียงแค่การตรวจสอบรายชื่อของตนว่ามีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงหรือไม่ การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตามวันเลือกตั้ง การพูดคุยปัญหาการเมืองตามข่าวหน้าหนังสือพิมพ์ถือว่าเข้าไปมีส่วนร่วม เช่นเดียวกัน ส่วนผู้ที่มีการศึกษาสูงอาจจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการลงสมัครรับเลือกตั้งเอง การเป็นผู้นำกลุ่ม เป็นผู้บริหารโดยมีตำแหน่งทางการเมือง สอดคล้องกับแนวคิดของบวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล (2558) ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า ความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการแสดงตนเป็นผู้สนใจทางการเมืองเช่นร่วมพูดคุยเรื่องการเมือง การไปเลือกตั้งเป็นผู้เปิดประเด็นพูดคุยเรื่องการเมืองให้ความรู้ผู้อื่น พยายามพูดคุยเชิญชวนให้ผู้อื่นไปเลือกผู้ที่ตนสนับสนุนร่วมประชาสัมพันธ์ทางการเมือง สนใจ และมีส่วนร่วมปานกลาง ได้แก่ ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำทางการเมือง บริจาคเงิน/สิ่งของช่วยเหลือพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ร่วมการประชุม ฟังการหาเสียง แนะนำตัว หรือการประชุมทางการเมือง ช่วยรณรงค์หาเสียงสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ความสนใจ และมีส่วนร่วมมาก ได้แก่ ร่วมกิจกรรมของพรรคเช่นเข้าร่วมประชุมเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคการเมือง ร่วมดำเนินกิจกรรมสาธารณะ และดูแลกิจกรรมของพรรคการเมือง สอดคล้องกับสุกฤต จันดาพรหม และโชติมา แก้วกรอง (2556, หน้า 118-133) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในพื้นที่ท้องที่การปกครองส่วนท้องถิ่นของภูมิภาคตะวันตก พบว่า ปัจจัยด้านระดับการศึกษา ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน

2.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนที่มีความหลากหลายทางอาชีพทำให้สนใจ ให้ความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะประชาชนที่มีอาชีพอิสระ มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว เนื่องจากเป็นอาชีพที่มีเวลาให้ความสนใจกับการเมือง อีกทั้งประชาชนที่มีอาชีพเดียวกันจะสามารถรวมกลุ่มในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ดี โดยการสนทนาหรือวิจารณ์การเมืองที่มีผลกระทบต่ออาชีพของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของบุศรา โปธิสุข (2559, หน้า 151-164) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน

2.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ผู้ที่มีรายได้น้อยส่วนใหญ่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากต้องใช้เวลาในการทำงาน ส่วนผู้ที่มีรายได้มากเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สูงขึ้นโดยการร่วมกิจกรรมกลุ่มทางการเมือง หรือการเป็นตัวแทนกลุ่มการเมืองลงสมัครเลือกตั้ง ทั้งผู้ที่มีรายได้น้อยและผู้ที่มีรายได้มากต่างก็เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง สอดคล้องกับแนวคิดของกมล เข็มนาจิตร (2557, หน้า 80-89) ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทสากลว่า การสนใจและมีส่วนร่วมน้อย ได้แก่

การแสดงตนเป็นผู้สนใจทางการเมือง เช่น รวมพูดคุยเรื่องการเมือง การไปเลือกตั้ง การเป็นผู้เปิดประเด็นพูดคุยเรื่องการเมือง ให้ความรู้ผู้อื่น การพยายามพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นไปเลือกผู้ที่ตนสนับสนุน การร่วมประชาสัมพันธ์ทางการเมือง เช่น การสวมเสื้อหรือติดสติ๊กเกอร์ที่รณรงค์และการสนใจและมีส่วนร่วมมากได้แก่ การร่วมกิจกรรมของพรรคเช่นเข้าร่วมประชุม การดำเนินกิจกรรมหาเงินเข้าพรรคการเมือง การเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคการเมือง และร่วมดำเนินกิจกรรมสาธารณะและดูแลกิจกรรมของพรรคการเมือง และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุศรา โพธิสุข (2559, หน้า 151-164) ปัญหา พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาวิธีการรณรงค์ให้ประชาชนได้ออกมาแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง รัฐบาลควรส่งเสริมการใช้สิทธิเลือกตั้งให้มากขึ้นกว่าเดิม

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำประชามมากกว่านี้ เพราะบางที่ประชาชนในท้องถิ่นไม่ทราบว่าตนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำประชามได้

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการนำหลักธรรมอิทธิบาท 4 มาส่งเสริมการมีส่วนร่วม ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมชี้แจงให้ประชาชนได้รับเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ควรศึกษาการบูรณาการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

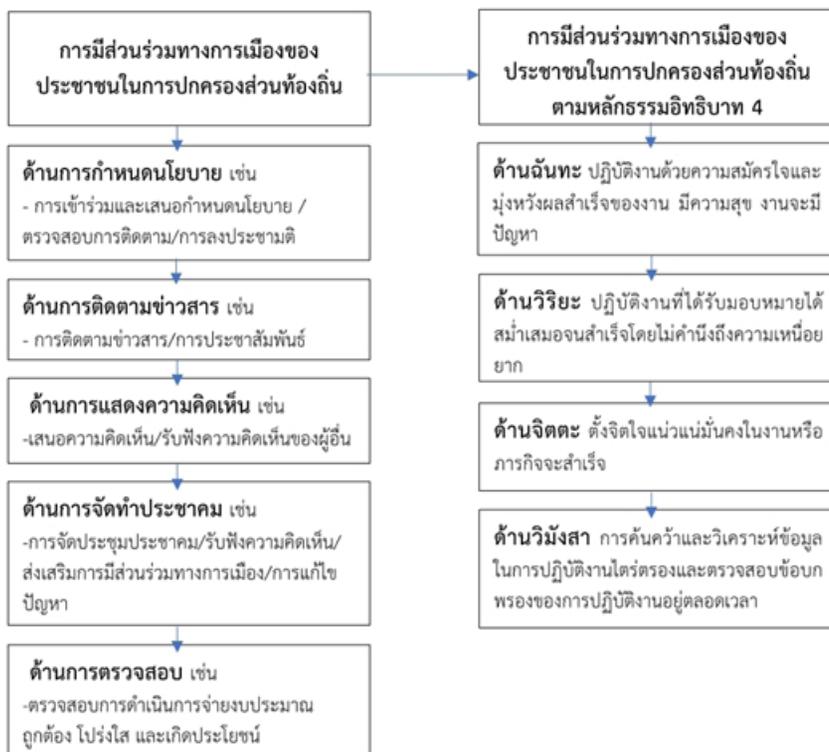
2.3 ควรศึกษาหลักธรรมอิทธิบาท 4 ด้วยรูปแบบวิจัยอื่นๆ เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นต้น เพื่อประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ใน 5 ด้านตามลำดับซึ่งได้แก่ ด้านการจัดทำประชาม ประชาชนมีการรวมตัวของสมาชิกในชุมชนเพื่อร่วมกันจัดทำกิจกรรมต่างๆของชุมชนด้วยตนเอง เป็นเวทีของการพูดคุย แลกเปลี่ยนถกเถียง (ไม่ใช่ได้เสียง) เกี่ยวกับข้อมูล ทางการเมือง เช่น

การแก้ไขปัญหาในชุมชน การวางแผนพัฒนาชุมชน การกำหนดข้อตกลงร่วมกัน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมร่วมทางการเมืองของประชาชน ที่มีวัตถุประสงค์หรือสนใจในเรื่องทางการเมือง ด้านการกำหนดนโยบาย ประชาชนได้มีการเข้าร่วมเสนอแนะและขอแก้ไขร่าง ตามขั้นตอนของกระบวนการนโยบายทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของกระบวนการนโยบาย ตามประเด็น และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในการแก้ไขปัญหา โดยเชิงนโยบายที่เกิดขึ้นด้านการตรวจสอบ ประชาชนมีการวัดผลติดตามผลผลิตทางการเมืองจากกระบวนการเปรียบเทียบกับสิ่งที่เรากำหนดไว้ ว่าผ่านหรือไม่ผ่านด้านการติดตามข่าวสาร ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างมีวิจารณญาณ และการใช้สื่อทุกประเภทอย่างถูกต้องเหมาะสม พร้อมทั้งสามารถนำข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางที่ถูกต้องด้านการแสดงความคิดเห็น ประชาชนมีการแสดงความรู้สึก ความเห็นของตนทางการเมือง จากการอ่าน การดู การฟัง เป็นการพูดที่ผู้พูดต้องพูดอย่างมีเหตุมีผล ข้อควรปฏิบัติในการพูดแสดงความคิดเห็น - ฟัง อ่าน หรือดูเรื่องที่ต้องพูดแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างตั้งใจ ดังแสดงในแผนภาพ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กมล เข็มนาจิตร. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 8(17), 80-89.
- คงฤทธิ์ กุลวงษ์. (2561). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 14(3), 109-125.
- คันธรส แสนวนวงศ์. (2559). *ความรู้สึกล้มเหลวผลทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2558). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- บุศรา โพธิสุข. (2559). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *พิชเนศวร์สาร*, 12(1), 151-164.
- ปัทมา สุปกำปัง. (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนในกระบวนการนิติบัญญัติ: บทเรียนจากการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- พรศักดิ์ ฝ่องแผ้ว. (2562). *ข่าวสารการเมืองของคนไทย*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- สิทธิพันธ์ พุทธหุน. (2561). *ทฤษฎีพัฒนาการเมือง*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุกฤตา จินดาพรม และโชติมา แก้วกรอง. (2556). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของภูมิภาคตะวันตก. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 3(2), 118-133.
- Yamane, T. (1967). *Elementary Sampling Theory*. English: Prentice-Hall, Inc.